

YOSHLARDA INTERNETDAGI YOT GO'YALARGA QARSHI MAFKURAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI

Safartoshov Muzaffarxon

TATU Samarqand filiali Kompyuter injiniringi fakulteti 22-01 guruh talabalari

Annotatsiya : *Ushbu maqolada diniy ekstremizm, mutaassiblik va terrorizmning kuchayishini oldini olish haqida so'z boradi. Unda bu hodisaga sabab bo'lgan turli omillar ko'rsatilgan. Maqolada diniy matnlarning noto'g'ri talqin qilinishi ekstremistik qarashlar va harakatlarni targ'ib qilishning omili sifatida ko'rsatilgan. Bundan tashqari, qashshoqlik, ishsizlik va siyosiy beqarorlik diniy ekstremizm va terrorizmning tarqalishiga yordam beruvchi boshqa omillardir. Ushbu muammoga qarshi kurashish uchun maqolada diniy bag'rikenglik va muloqotni targ'ib qilish, yoshlarni ekstremistik va yot g'oyalarga qarshi tarbiyalash va immunitetini shakllantirish, rang-baranglik va har bir shaxsga hurmat qadriyatlarini o'rgatish bo'yicha targ'ibot tashabbuslarini shakllantirish tavsiya etiladi. Umuman olganda, maqola diniy ekstremizm va terrorizmdan xoli, hurmatli, bag'rikeng va tinch dunyoni yaratish uchun hamkorlikda harakat qilishga chaqiradi.*

Kirish so'zlar: *diniy ekstremizm, mutaassiblik, terrorizm, mafkuraviy ildizlar, diniy e'tiqodlar, murosasizlik, nafrat so'zlari, kamsitish, zo'ravonlik, marginallashtirgan, huquqdan mahrum, xilma-xillik, diniy bag'rikenglik, muloqot, ta'lim, ogohlik, yoshlar, ekstremizm targ'iboti, immunitet, qadriyatlar, hurmat.*

So'nggi paytlarda dunyo diniy ekstremizm, mutaassiblik va terrorizm ko'p hollarda insonlar hayoti va mol-mulkini yo'qotishga olib keladigan hodisalarning ajoyib tarzda kuchayishiga guvoh bo'lmoqda. Bu muammo dunyoning ko'plab mamlakatlarini tashvishga solmoqda. Ushbu muammoning sabablari juda ko'p va olimlar va mutaxassislar ushbu hodisaga yordam bergan ko'plab omillarni aniqladilar. Hayotiy omillardan biri diniy e'tiqodlardan kelib chiqqan mafkuraviy shakllarning ta'siridir. Diniy mutaassiblik va ekstremizm, odatda, turli diniy qarashlarga ega bo'lgan shaxslar yoki guruhlariga nisbatan o'ta dogmatizm va murosasizlik tufayli kelib chiqadigan e'tiqod va harakatlarni anglatadi. Bu ko'pincha nafrat nutqi, kamsitish, zo'ravonlik va terrorizm kabi harakatlarda namoyon bo'ladi. Ekstremizmning bu ko'rinishlari tarix davomida ko'plab diniy guruhlar va sektalarga xos bo'lgan va ularning ta'siri hozir ham dunyoning ko'plab mamlakatlarida mavjud.

Diniy ekstremizmning mafkuraviy ildizlarini turli diniy ta'limot va e'tiqodlarda ko'rish mumkin. Ko'pgina diniy matnlar ekstremistik qarashlar va harakatlarni targ'ib qiluvchi, zo'ravonlik, terror va vayronagarchilikka olib keladigan tarzda talqin qilingan. Diniy matnlarning dogmatik va qattiq talqini boshqa nuqtai nazar va qarashlarni qabul qilishdan bosh tortish bilan birgalikda ekstremistik fikr va harakatlar

uchun qulay zamin yaratadi. Diniy ekstremizm va terrorizmning tarqalishiga boshqa omillar ham sabab bo'lmoqda. Bu omillarga qashshoqlik, ishsizlik va siyosiy beqarorlik kiradi. Ko'p hollarda chetda qolgan yoki huquqdan mahrum bo'lgan shaxslar o'zlarining noroziliklari va g'azablarini ifodalash usuli sifatida ekstremistik mafkuralarga murojaat qilishlari mumkin. Diniy ekstremizm va mutaassiblik muammosini hal qilish uchun uning mafkuraviy ildizlarini aniqlash va bartaraf etish zarur. Bunga erishish yo'llaridan biri diniy bag'rikenglik va muloqotni targ'ib qilishdir. Bu odamlarni turli xillikni qabul qilishga va diniy e'tiqodidan qat'i nazar, boshqalarning qarashlarini hurmat qilishga undashni o'z ichiga oladi.

Bundan tashqari, yoshlarda ekstremistik va yot g'oyalarga qarshi immunitetni shakllantirish masalasiga alohida e'tibor qaratish zarur. Immunitetni shakllantirish jarayoni yoshlarga ekstremistik xabarlarini tanqidiy ko'rib chiqish va rad etish imkoniyatini beradigan ta'lim va yordam berishni o'z ichiga oladi. Bunga erishish uchun ularni ekstremistik targ'ibotni aniqlash va ularga qarshi turish uchun zarur vositalar bilan ta'minlash zarur. Shuningdek, yoshlarga xilma-xillik va barcha shaxslarni hurmat qilish qadriyatlarini o'rgatish uchun ta'lim va xabardorlik tashabbuslarini yaratish kerak.

Xulosa. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, diniy ekstremizm va mutaassiblik dunyo bo'ylab ko'plab jamiyatlarni qiynayotgan jiddiy muammolardir. Bu hodisaga turli omillar ta'sir etsa-da, diniy e'tiqodlarning mafkuraviy ildizlari ekstremistik g'oyalar va harakatlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bu muammoga qarshi kurashish uchun jamiyatda diniy bag'rikenglik va muloqotni targ'ib qilish, yoshlarga ta'lim-tarbiya berish, ularni qo'llab-quvvatlash, ularda ekstremistik va yot g'oyalarga qarshi immunitetni shakllantirishga e'tibor qaratish tavsiya etiladi. Shunday qilib, barchamiz birgalikda hurmat-ehtiroimli, bag'rikeng va tinch, diniy ekstremizm va terrorizmdan xoli dunyo yaratishimiz mumkin

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xo'jamuratov I.R. Islom, milliylik, qadriyat. Toshkent. 1993 y.
2. Axmad Yassaviy. Devoni hikmat. T. 1992 y.
3. Komilov N. Tasavvuf. 1 chi kitob. T.1996y.
4. ADABIY OTLAR ROYXATI 1. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B 4.
5. 2. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B 5.
6. A. Sh. Juzjoniy. Tasavvuf va inson. Toshkent. 2001. - B. 9.
7. Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf. Tasavvuf haqida tasavvur. Toshkent. Hilol, 2019. - B
8. Buxoriy Sadridin Salim. Bahouddin Naqshband yoki yetti pir. Buxoro. 2006. - B. 14.

9. Voxidov R., Maxmudov M, Azimov Yu. Ulug‘ Xojaning ibrat va hikmatlari. Pedagogik mahorat, 2005. 1-son. -B. cademic Research, Uzbekistan P
10. Isroilov Maxamadjon Ismoilovich (2022). NAQSHBANDIYA TA’LIMOTINING TARBIYAVIY AHAMIYATI. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2 (Special Issue 2), 88-91.

